

ROMA



UCLG  
United Cities  
and Local Governments

culture 21  
UCLG Committee



# RIMSKA POVELJA 2020

PRAVO NA POTPUNO  
I SLOBODNO SUDJELOVANJE  
U KULTURNOM ŽIVOTU JE  
OD KLJUČNE VAŽNOSTI



*Svatko ima pravo na slobodno sudjelovanje u kulturnom životu zajednice, na uživanje u umjetnosti, na udio u znanstvenom napretku i njegovim dobrimitima.*

Članak 27. Opće deklaracije o ljudskim pravima

# PREAMBULA

Mi, ljudi, smo grad. Oblikujemo grad od kamena i snova putem naših uvjerenja, vrijednosti i kreativnih aktivnosti – naše *kulture*. U dobru i u zlu, grad je oličenje naše osobne i zajedničke mašte. Naš grad mora pružiti priliku svakom stanovniku za razvijanje vlastitog ljudskog potencijala i doprinošenje zajednici kojoj pripada.

Kultura je izražavanje vrijednosti, zajednički, obnovljivi resurs u kojem se susrećemo i učimo što nas može povezati i kako uspostaviti dijalog s različitostima u dijeljenom prostoru. Te različitosti postoje unutar i između kultura. Treba ih prepoznati i njima se baviti. Inkluzivni, demokratski i održivi grad omogućuje takav proces te je njime i osnažen. Kultura predstavlja kreativnu radionicu kroz koju građani mogu osmisliti odgovore na naše zajedničke izazove. Kultura je ponekad rješenje, a ponekad je način na koji otkrivamo druga rješenja.

Rimska povelja 2020. objavljena je u mračnim i nesigurnim vremenima. Kriza izazvana epidemijom COVID-19 ukazuje na potrebu ponovnog razmišljanja o trenutnim razvojnim modelima i njihovim osnovnim pretpostavkama. Kriza je također pokazala da duh kulturne demokracije treba oblikovati nove modele kako bi postali inkluzivni i održivi. Povelja je obećanje građanima grada Rima i svim svjetskim gradovima. Neće biti jednostavno postaviti naše zajedničke i žive kulture u jezgru definicije novih modela, ali jedino zajedno možemo obnoviti i ponovno izgraditi naše živote.

# KULTURNE SPOSOBNOSTI

Javne vlasti, državne i lokalne uprave, imaju pravne obveze u vezi sa sudjelovanjem u kulturi, koje proizlaze iz Opće deklaracije o ljudskim pravima i drugih međunarodnih sporazuma i konvencija. Zajedno sa svim akterima, javne vlasti moraju provoditi učinkovitu politiku i imati odgovarajuće resurse da ispune te obveze, inače njihova obećanja postaju puka retorika.

Grad koji stremi kulturnoj demokraciji ispunjava svoju obavezu podupiranja svojih stanovnika na:

## OTKRIVANJE

kulturnih korijena, tako da stanovnici mogu prepoznati svoju baštinu, identitet i mjesto u gradu i da mogu shvatiti kontekste drugih;

## STVARANJE

kulturnih izričaja, tako da stanovnici mogu sudjelovati u životu grada i obogatiti život toga grada;

## DIJELENJE

kulture i kreativnosti, na način da se razmjenom produbljuje društveni i demokratski život;

## UŽIVANJE

u gradskim kulturnim resursima i prostorima, tako da se svi stanovnici mogu inspirirati, obrazovati i osvježiti;

## ZAŠTITU

gradskih zajedničkih kulturnih resursa, tako da svi mogu imati koristi od njih, danas i u nadolazećim godinama.

Rimska povelja 2020. promišlja inkluzivniji, demokratskiji i održiviji grad. Postizanje ovog cilja u rukama je svih onih koji u gradu žive.

*Ovi navodi postavljaju naše odredište: osmišljavanje puta do tamo sljedeći je zadatak. Upravo ulazimo u suradničku i savjetodavnu fazu kako bismo osmislili detaljnu kulturnu politiku, planove i aktivnosti koji su karakteristični za pojedine lokalne kontekste.*

# ZAŠTO SADA, ZAŠTO OVO?

## Zašto sada?

U samo nekoliko tjedana, COVID-19 je pomeo svijet kakav poznajemo. Mjere koje moramo poduzimati kako bismo očuvali zdravlje promijenile su naš način života i onemogućile napredak. Tugujemo. Prisjećamo se stvari koje smo uzimali zdravo za gotovo, što uključuje i kulturu. Ali u isto vrijeme otkrivamo neočekivane izvore dobrote, hrabrosti i solidarnosti u našim društvima.

Isprva smo razgovarali o životu „poslije krize“. Sada počinjemo uviđati da bi bolest mogla biti dugotrajnije prisutna u našim životima i da se moramo priviknuti na tu prisutnost. Ovo iskustvo mijenja način na koji razmišljamo o sebi, o drugima i o zajednicama u kojima živimo. Mijenja se i osjećaj o tome što nam je važno, kome se divimo i kako želimo živjeti.

Grad Rim je prije nekoliko mjeseci započeo proces promišljanja o sudjelovanju ljudi u kulturnom životu na lokalnoj razini, s uvjerenjem da komodifikacija i gospodarski prioriteti ugrožavaju pravednost, pravdu i ljudsko dostojanstvo. Željeli smo pridonijeti globalnim raspravama o razvoju, građanstvu i demokraciji, raspravama u kojima su kultura, ljudska prava i gradovi sramotno marginalizirani. Dapače, smatramo da su ove teme trenutno važnije i urgentnije nego ikad prije. Ako se ova rasprava doista bude vodila na svjetskoj razini, izbjegavajući pritom povijesni eurocentrizam, i ako uključi marginalizirane glasove i kulture, ona može dovesti do jačanja međunarodnih institucija, programa i politika koje se vezuju uz položaj kulture u razvoju.

S izazovima koje nosi, kriza predstavlja odgovornost i priliku za razmišljanje izvan postojećih okvira te poduzimanje poteza koji su se prije činili nemogućima. Već svjedočimo razmišljanjima i potezima koje su poduzele vlade, institucije i građani u zadnjih nekoliko tjedana. Ako nešto dobro može proizaći iz epidemije COVID-19, to će biti zato jer smo bili dovoljno hrabri da si predočimo drugačije, bolje, održivije načine suživota i nećemo se zaustaviti odmah nakon što prođe trenutna opasnost. Gradovi, koji će do 2050. udomljavati dvije trećine svjetskog stanovništva, ključni su za ovaj izazov.



## Zašto kultura?

Kultura je način na koji ljudi transformiraju iskustvo u značenje – i ne samo dobra ili istinita značenja: kultura je moć koja je u prošlosti, a i sada korištena u krive svrhe. Kultura je način na koji ljudi oblikuju, izražavaju i posreduju svoje vrijednosti – uključujući i one nesvjesne kao i one koje nisu u stanju izravno artikulirati. Kultura je sve što činimo ponad preživljavanja. Kultura je sve što činimo kako bismo obogatili živote. Kultura je također priča koja oblikuje naša djela, čak i kad nismo svjesni toga. Kultura opisuje svijet, a mi promatramo svijet kroz njezinu leću.

Kultura je i obnovljivi, ljudski resurs kojem smo se okrenuli u ovoj krizi. Znanost nam pomaže pronaći razumijevanje, odgovore i zaštitu. Umjetnost nudi utjehu, obrazovanje i zabavu u izolaciji. Oba aspekta proizlaze iz istraživanja, sposobnosti, kreativnosti i uloženog truda, a ne samo iz užitka. Kultura nas povezuje kroz glazbu i pjesmu diljem praznih gradskih ulica, pobuđuje osjećaje koje možemo dalje podijeliti s drugima. Kroz kulturu pričamo priče, pokušavamo shvatiti smisao, sanjamo i nadamo se. Kultura će oblikovati vrijednosti i ponašanje u gradovima koje moramo obnoviti nakon traume COVID-a 19.

Sada, više nego ikad, želimo potvrditi društvenu vrijednost kulture, kojoj su svrha ljudi, a ne profit. Ne možemo još točno reći što bi to moglo značiti u ovom novonastajućem svijetu. Ovo je proces otkrivanja kojeg je oblikovala situacija kao i ljudi uključeni u proces. Vjerujemo da razgovor s građanima, koji im pomaže u pronalasku smisla u sadašnjosti i u zamišljanju budućnosti pune nade, predstavlja dobar način promišljanja grada kao takvog. U ovom trenutku u takvoj smo situaciji.

Moramo se odmaknuti od ustaljenog razmišljanja – o kulturi, kreativnim gradovima, inkluzivnom urbanizmu, pravima i obvezama. Ne znamo gdje će sve ovo završiti, ali smo uvjereni da nam je iznad svega potrebna kulturna demokracija. Čitavom društvu potrebno je razdoblje ozdravljenja i oporavka, no moguće je da mu predstoji razdoblje daljnjih sukoba i nejednakosti. Moramo pronaći novi smjer koji će uključivati sve. Stara rješenja više ne vrijede. Moramo se zapitati kakav život želimo za nas i za buduće generacije, u uvjerenju da rješenja počivaju na resursima demokracije i duhu velikodušnosti.





## Zašto Rim?

Gradovi su mjesta eksperimentiranja i kreativnosti. Rim kao raskrižje svjetova i vremena ima kapacitete za okupljanje, povezivanje i istraživanje. Odavde krećemo: Rim će poslužiti kao zajednička platforma za nove ideje o društvenim modelima. Rim, antički i suvremeni, koji preživljava i svjedoči pošastima, ratovima i renesansi, sada potiče pretvaranje novih paradigmi u stvarnost i njihovo dijeljenje. Ovo je poziv na zajedničko stvaranje alternativne budućnosti u mjestima koja danas predstavljaju ograničenja, ali i prilike: GRADOVIMA.

## Zašto UCLG?

Svjetska organizacija ujedinjenih gradova i lokalnih vlasti (eng. United Cities and Local Governments - UCLG) je najveća svjetska organizacija lokalnih i regionalnih vlasti. Svi mi uživamo u postignućima nebrojenih žena i muškaraca koji su više od sto godina neumorno radili na međusobnom osnaživanju, podizanju iz temelja cijelih zajednica i postizanju pozitivnih promjena.

Predstavljamo, branimo i prenosimo glasove lokalnih i regionalnih vlasti, tako da nijedan čovjek niti jedno mjesto ne bude ostavljeno na cjedilu. Zajedno smo stražari nada, snova i aspiracija pojedinaca u zajednicama diljem svijeta – u potrazi za životom u kojem su ideali *Održivih razvojnih ciljeva* (eng. *Sustainable Development Goals*) stvarnost, zagovaramo snažan multilateralni sustav sačinjen od teritorija diljem svijeta.

Položaj kulture u održivom razvoju naših zajednica je jedno od ključnih područja djelovanja UCLG-a.

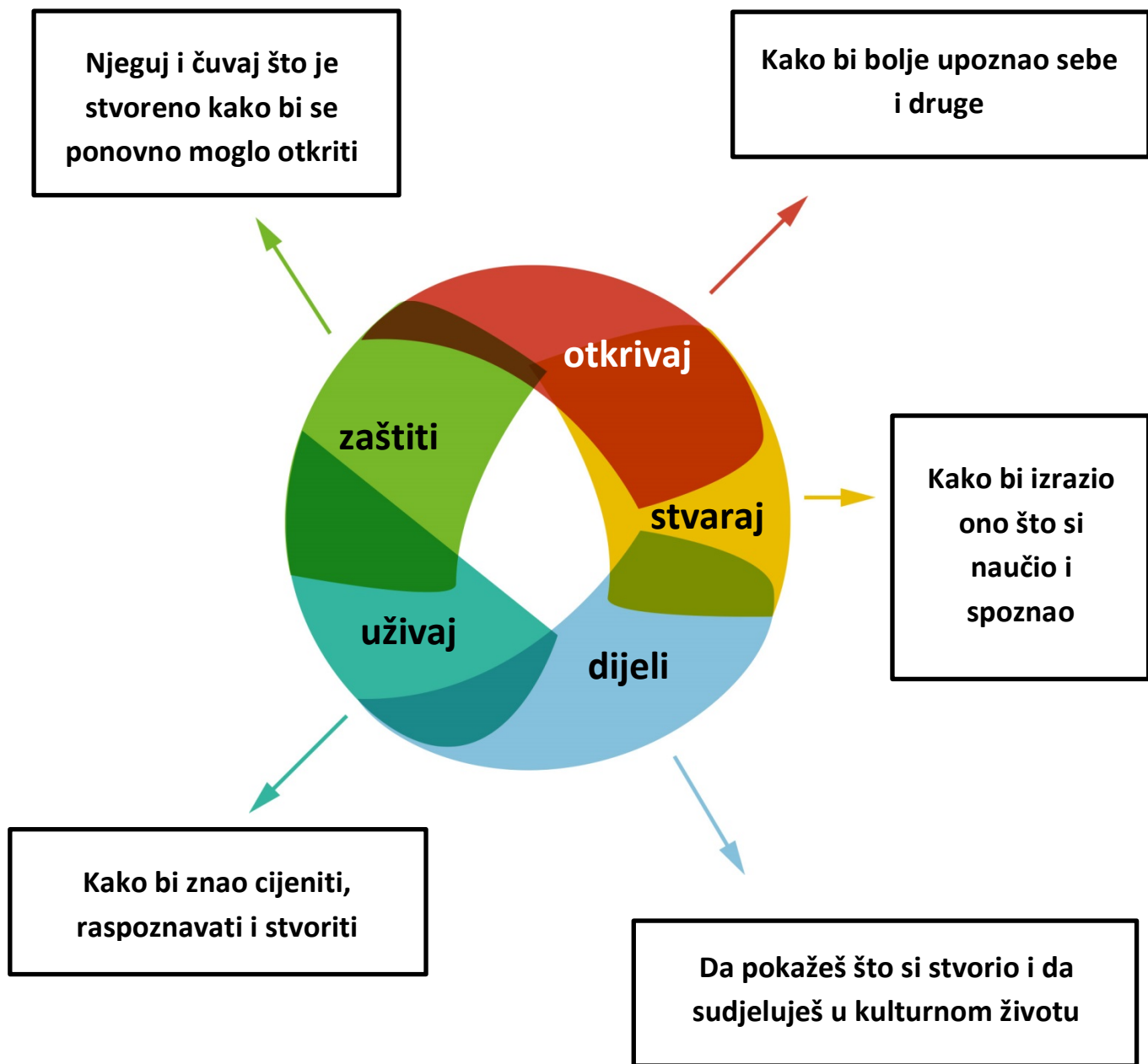
## Što je sljedeće?

Načela Rimske povelje 2020. još se promišljaju i razvijaju kroz dijalog s više od pedeset gradova i pojedinaca diljem svijeta. U idućim mjesecima nastavit ćemo istraživanje kako bismo u savjetodavnoj i suradničkoj fazi koja je pred nama definirali detaljnu kulturnu politiku, planove i aktivnosti specifične za pojedine lokalne kontekste. Želimo čuti odgovore i promišljanja, potaknuti razgovore i debate, želimo zajednički raditi na oblikovanju novog poretka.

Hoćete li nam se pridružiti na ovom putovanju obnove?

# Napomena za pojašnjenje POVELJE

Ključne riječi kulturnih sposobnosti sve su glagoli tj. aktivnosti:  
predlažemo da slijedimo cikličnu progresiju koja počiva na pristupu  
odozdo u čijem su središtu ljudi:





## OTKRIVAJ

kulturne korijene, kako bi mogli prepoznati svoju baštinu, identitet i mjesto u gradu;  
Svatko ima svoju baštinu, osobnu i dijeljenu, nasljedstvo koje dobiva od obitelji, zajednice, tijela, vremena itd.; također je važno da imamo sposobnost razumjeti tuđe kontekste, korijene i narative

## STVARAJ

vlastite kulturne aktivnosti, koje mogu postati dio života grada i obogatiti ga;  
Sudjelovanje u kulturnom životu uključuje sposobnost stvaranja – to podrazumijeva da svatko ima potrebna sredstva, resurse, izobrazbu i vrijeme za stvaranje vlastitog umjetničkog djela, bilo to pjevanje, plesanje, ručni rad, razvijanje kompjuterske igrice ili zamišljanje drugačije budućnosti

## DIJELI

kulture i kreativnost, kako bi se razmjenom obogatio društveni i demokratski život;  
Ako stvaram, imam pravo i sposobnost dijeliti svoje stvaralaštvo s bilo kim tko je zainteresiran, tko je spreman poslušati, pogledati, razgovarati i kritički sagledavati moje djelo. To ne znači da svako djelo ima jednaku vrijednost – to znači da prihvaćam činjenicu da svako djelo ima pravo na postojanje i samim time se nekome može ili ne mora svidjeti

## UŽIVAJ

u svim kulturnim resursima grada, kako bi se inspirirao, obrazovao i osvježio;  
Pristup kulturi – prijatelji koje odabiremo – načini su kroz koje razvijamo sposobnost spoznaje o onome što nam se sviđa, a što ne, odlučujemo o sustavu vrijednosti i oblikujemo budući identitet. Možda sam naslijedio jednu kulturu, ali odlučujem postati reper ili operni pjevač i ako me moja kultura ne zadovoljava – ne inspirira i ne osvježava me – koja je svrha?

## ZAŠTITI

gradske zajedničke kulturne resurse, kako bi ih svi mogli koristiti, sada i u budućnosti.  
Moramo biti sposobni cijeliti sve kulture, učiti o njima, prenijeti ih drugima i spriječiti njihovo namjerno uništavanje ili uništavanje uslijed nebrige. To je poput bioraznolikosti, cijelom okolišu je potrebna zaštita jer je međuovisan, i nikad ne znaš tko će i što poželjeti u jednom trenutku.



# RIMSKU POVELJU 2020

Sastavili su Grad Rim i Kulturni odbor UCLG-a.

Odbor za nacrt: Luca Bergamo, Eleonora Guadagno, Marta Llobet, François Matarasso, Jordi Pascual, Carla Schiavone, Vincenzo Vastola, Sarah Vieux.

Intervjuirani: Korkor Amarteifio, Tere Badia, Jordi Baltà Portolés, Ivana Baukart, Eric Corijn, Catherine Cullen, Francisco d'Almeida, Cristina da Milano, Yvonne M. Donders, Fernando Ferroni, Enrico Giovannini, Beatriz García, Mercedes Giovinazzo, Enrique Glockner, Daniel Granados, Antoine Guibert, Nora Halpern, Lucina Jiménez, Sakina Khan, Tita Larasati, Andrea Malquin, Robert Manchin, Valeria Marcolin, Magnus Metz, Zayd Minty, Inti Muñoz, Jaume Muñoz, Patricia Navarra, Josh Nyapimbi, Edgar Pieterse, Navin Piplani, Shi Qi, Mieke Renders, Clarisa Ruiz Correal, David Sagita, Thierry Sanzhie Bokally, Salvatore Settis, Anupama Sekhar, Gyonggu Shin, Lisa Sidambe, José Alfonso Suárez del Real y Aguilera, Khalid Tamer, Monserrath Tello i Fiona Winders.

Gradovi, lokalne vlasti i njihova udruženja: Grad Mexico, Buenos Aires, Lisabon, Barcelona, Bilbao, Bogotá, Izmir, Malmö, Washington D.C., Xi'an, Baie-Mahault, Diputació of Barcelona, Córdoba, Dublin, Gwangju, Leeds, Makati, Maputo, Montreal, São Paulo, Swansea, Cabildo of Tenerife i Vancouver.

Dodatno sudjelovali: Inicijativa za afričku prijestolnicu kulture, Amerikanci za umjetnost, Zaklada Asia-Europe, ASVIS, Culture Action Europe, INTACH – Indijska Nacionalna zaklada za umjetnost i kulturnu baštinu, Narodno kazalište Accra, Opservatorij svjetskih pitanja Nhimbe, SDG Svjetski festival akcija, afrički UCLG, UCLG-MEWA, UNESCO...

Također sudjelovalo i postavilo okvire Svjetsko tajništvo i sekcije UCLG-a i s operativnom potporom Odjela za kulturne aktivnosti Grada Rima.

*Duboko zahvaljujemo svima njima i onima koji će se tek uključiti na uloženom vremenu, razmišljanjima, eksperimentima i brizi.*

Verziju ovog dokumenta na hrvatskom jeziku omogućila je Zaklada "Kultura nova", kojoj se ovim putem želimo iskreno zahvaliti.



ROMA



**više na**  
**[www.2020romecharter.org](http://www.2020romecharter.org)**

